

KVĚTEN 2022

INDIVIDUÁLNÍ SETKÁNÍ

PRŮVODCE NAMASTE CARE PRO ZAŘÍZENÍ PEČUJÍCÍ O KLIENTY S DEMENCÍ

OBSAH

1. CO JE NAMASTE CARE
2. NAMASTE CARE A POTŘEBY
3. JAK SE PUSTIT DO NAMASTE CARE INDIVIDUÁLNĚ
4. VZOROVÝ SCÉNÁŘ INDIVIDUÁLNÍHO SETKÁNÍ

Tato brožurka obsahuje informace k zavedení a realizaci individuálních setkání Namaste care pro pečující personál zařízení sociálních a zdravotních služeb. Je to čtvrtý ze čtyř dílů **Průvodce Namaste Care pro zařízení pečující o klienty s demencí** a navazuje na úvodní prezentaci o Namaste Care pro zařízení, první díl s názvem Zavedení Namaste Care do zařízení, druhý díl s názvem Péče o pečující personál a třetí díl Skupinové setkání Namaste Care.

V celém Průvodci vycházíme zejména ze zkušeností a nápadů zaměstnanců Centra péče Doubrava, kteří se zúčastnili pilotního projektu Namaste Care v letech 2020 až 2022. Díky patří ředitelce centra, paní Dagmar Malé, za odvalu se do Namaste Care pustit a vytrvat. Speciální poděkování patří zejména Šárce Zrivkové a Janě Kubíčkové za jejich laskavost, otevřenost a houževnatost. Poděkování patří i vedení a zaměstnancům Domova pro seniory Chodov.

Co je Namaste Care

Když je spokojený pečovatel, je spokojený i klient/pacient.

Přístup Namaste care vytvořila Joyce Simard pro klienty, kteří žili v zařízení, byli v pokročilé fázi demence, a tím pádem bylo již obtížné smysluplně je zařadit do probíhajících aktivit. V rámci Namaste Care naplňujeme potřeby klienta, které naplnit můžeme, a tím zlepšujeme nejen kvalitu jeho života, ale i vztah mezi ním a pečujícími. Přístup Namaste Care se opírá o zpomalení, příjemné prostředí a laskavost ve formě pozornosti a dotyku.

„Zdálo se mi to jako něco navíc, něco, co mi vlastně brání v tom, abych dělala svoji práci. Ted' jsem pochopila, že mi to v práci vlastně pomáhá, že to je moje práce.“

„Namaste care je jiný čas s klienty. Jakoby i klienti byli jiní.“

-- pečovatelky

Joyce Simard
zakladatelka metody
Namaste Care

Zasvětila celý život oblasti sociální práce. Během své profesní dráhy potkávala stále více lidí trpících demencí a uvědomila si, že je zejména v pokročilých stádiích nemoci poměrně obtížné navázat s nimi kontakt a zjistit, co vlastně potřebují. Kromě jiného u nich dochází k poměrně výrazné sociální izolaci. Právě z toho důvodu vytvořila Joyce program, který pomáhá lidem rozvzpomenout se na příjemné okamžiky jejich životů.

Namaste Care a potřeby

Jaké potřeby mají podle **Tima Kitwooda**
lidé v pokročilé fázi demence

IDENTITA

jsem respektovaný, mám svou hodnotu, možnost volby

VAZBA

cítím se být přijímaný, milovaný a v bezpečí

ZAPOJENÍ

cítím se být součástí světa a užitečný

SMYSL

smysluplně naplňuji svůj čas, naplňuji své smysly

Jaké potřeby mají všichni lidé
podle **Abrahama Maslowa**

FYZIOLOGICKÉ

Potřebuji jíst, pít, spát atp.

BEZPEČÍ A JISTOTA

Potřebuji se cítit bezpečně

SOUNÁLEŽITOST A LÁSKA

Potřebuji někam patřit

UZNÁNÍ A SEBEÚCTA

Potřebuji pozitivní vazbu (nejen) od druhých

SEBEREALIZACE

Potřebuji pocit, že žiji naplněný život

V čem se uvedené potřeby liší od potřeb zdravého člověka?

Vlastně se neliší. A to znamená jediné. Potřeby lidí zůstávají celý život stejné, liší se jen způsob a možnosti jejich naplňování. Zdravý člověk si jejich naplnění umí zajistit nebo zprostředkovat. Nemocný člověk toho často není schopen. Starý člověk s demencí si o jejich naplnění nedokáže často ani říct.

Co se děje, když naše potřeby naplněné nejsou?

Když máme hlad, jsme nervózní. Když jsme nevyspalí, chybí nám soustředění. Když se člověk s demencí necítí v bezpečí, může například zdánlivě bezdůvodně volat o pomoc. Když se takový člověk necítí přijímaný, může chřadnout a upadat do apatie. Čím méně jsou naše potřeby naplněné, tím méně šťastní jsme. Čím déle nemá starý člověk (nejen s demencí) potřeby naplňované, tím náročnější se péče o něj může stát, a tím rapidnější může být zhoršení jeho zdravotního stavu. Odmítání péče, agrese, projevy úzkosti, to všechno může signalizovat nejen kognitivní poruchu, ale také nenaplňené potřeby.

Namaste Care a potřeby

Co je tedy podstatou Namaste care?

Namaste care pomáhá uvědomit si, že potřeby člověka zůstávají celý život stejné, a nabízí způsob, jak některé z nich naplňovat. Je i cestou, jak posilovat vztah mezi klientem a pečovatelem. Je nástrojem, jak každodenní rutinu doplnit o vědomé zastavení se a hledání cesty, jak konkrétnímu klientovi pomáhat žít, ne přežívat. Příjemným benefitem je zjednodušení péče a zlepšení atmosféry v zařízení.

Jak se pustit do individuálních setkání Namaste Care

KDE, KDO, KDY?

1

Pokud jsou u vás klienti, pro které není účast na skupinových setkáních Namaste Care přínosem, je samozřejmě možné je do Namaste Care zapojit individuálně. Když nemohou klienti za Namaste, může Namaste za nimi.

CO? PROSTŘEDÍ, KTERÉ „OBJÍMÁ“, I KDYŽ JE TO JEN JEDNA POSTEL

2

- Vůně - vybírejte podle pocitu nebo podle ročního období, zapojte do výběru klienta.
- Příjemná hudba – zvolte relaxační hudbu beze slov nebo zvuky přírody.
- Zvenku dovnitř – květiny, plody, barevné listí nebo třeba sníh. Jak dlouho je vaši klienti neměli v rukách? Zpestřete jimi setkání.
- Oleje a krémy – na masáž rukou nebo obličeje – vybírejte s klientem, případně zapojte jeho rodinu.

A CO JEŠTĚ?

3

- Tlumené světlo a zatažené závěsy jsou i v tomto případě vhodnější, ale jde to zvládnout i bez nich.
- Čerstvou vodu, čaj, džus nebo třeba voňavou kávu, pokud ji má klient rád, a osobní hrnek či skleničku.
- Přehrávač na hudbu, případně tablet nebo telefon.
- Případně lavórek a jednorázovou žínku na dodatečnou příjemnou hygienu rukou a tváře.

JAK INDIVIDUÁLNÍ PRÁCI ZORGANIZOVAT? ZKUSTE VYUŽÍT PRVKY NAMASTE CARE V BĚŽNÉ PÉČI I MIMO VYHRAZENÝ ČAS.

4

- Po koupeli můžete klienta rutinně namazat krémem nebo věnovat mazání deset minut navíc. Pustit hudbu, zastavit se a využít mazání tak, aby mělo skutečně relaxační účinky na všechny zúčastněné.
- Místo televize zkuste pustit příjemnou relaxační hudbu nebo zvuky přírody.
- Zkuste během dne nabídnout klientovi masáž rukou, může ho to zklidnit, rozveselit nebo mu umožnit strávit chvíli s někým v kontaktu.

NA CO NEZAPOMÍNEJTE

5

- V jakém rozpoložení jste vy, takové přenášíte na klienta. Zkuste se před setkáním co nejvíce zklidnit.
- Rodinní příslušníci často obtížně hledají způsob, jak se svým blízkým nově komunikovat. Nabídněte jim prvky Namaste Care – může to být pro ně způsob, jak cítit znovu s blízkým kontakt a smysluplně strávit čas návštěv.
- Nedostatek času se ještě v žádné z 10 zemí, kde s Namaste Care pracují, neukázal jako největší překážka.
- Kdo nechce, hledá důvod, kdo chce, hledá způsob.

Vzorový scénář individuálního setkání

Co	Proč a jak	Potřeby
PŘIVÍTÁNÍ A POZDRAV	Způsob, jakým člověka zdravíte, může vyjádřit respekt, vztah, zájem. Přivítání je vhodné doprovodit podáním ruky/dotykem/pohlazením/objetím. Inspiraci hledejte v osobním příběhu klienta.	IDENTITA A VAZBA
POLOHA KLIENTA NA LŮŽKU	Před začátkem Namaste Care je vhodné ujistit se, že klient leží v rámci možností pohodlně, případně ho se slovy „Paní Nováková, já vás trochu posunu.“ do vhodné polohy umístit.	BEZPEČÍ A JISTOTA
NABÍZENÍ NÁPOJŮ	Dehydratace klientů je velký problém. V průběhu společně stráveného času můžete klientovi nabízet nápoje. V relaxačním stavu je lépe přijímá. Pomáhá nabízet je třeba v hezkém kelímku nebo zvolit místo čaje na pohled atraktivnější vodu s kouskem máty nebo brčkem. Milovníka kávy určitě potěší káva v oblíbeném hrnečku, i když jeho hydrataci to nepodpoří.	FYZIOLOGICKÉ
PTEJTE SE A VYSVĚTLUJTE	Vždy krátce vysvětlíte, co budete dělat: „Teď vám namasíruji pravou ruku“. Pokud klient odmítá (slovně nebo gestem), respektujte to a zeptejte se za chvíli nebo zvolte jinou aktivitu. Vysvětľujte i když klient zdánlivě nevnímá. Nikdy se klientů nedotýkejte, aniž byste předem nepopsali, co budete dělat.	IDENTITA
ÚSMĚV	Usmívejte se často a zkuste pozorovat, co to dělá s vámi.	VAZBA
DODATEČNÁ OSOBNÍ HYGIENA	Pokud má klient často sevřené ruce v pěst, stane se, že dlaně nejsou zcela čisté. V takovém případě je vhodné využít Namaste Care a klidně a pomalu oplachovat postupně obě ruce vlažnou vodou. Klientům to bývá příjemné a ruce se tak nenásilně otevřou a dají očistit, případně namazat.	FYZIOLOGICKÉ
NATÍRÁNÍ KRÉMEM, MASÁŽ	Klienti vždy cítí, že věnujete pozornost jen jim. Masáž rukou navíc může pozitivně ovlivnit jejich křečovitě sevření a zlepšit stav pokožky. Nereaguje-li klient dobře na dotyk, zkoušejte to pomalu. Pokud při dotyku celou rukou ucukne/jinak vyjádří nesouhlas, zkuste jej po chvíli pohládit krátce jedním prstem.	IDENTITA A VAZBA
ČESÁNÍ, MASÁŽE HLAVY	Stejně jako masáž i česání vlasů může být příjemné. Využít můžete i jednoduché pomůcky (pokud zadáte do vyhledavače „nástroj na masáž hlavy“, určitě najdete nějakou dostupnou variantu).	IDENTITA A VAZBA
SEZNÁMENÍ S VĚCMI Z VENKU	U klientů, kteří nevycházejí, mohou udělat radost sezonní věci z přírody – houby, kaštiny, květiny, sníh atp.	ZAPOJENÍ
PROSBA O MALÉ LASKAVOSTI	Klientům závislým na péči jen málokdy za něco děkujeme. Pocit, že jsem užitečný a potřebný, ale potřebujeme mít celý život. Hledejte drobnosti, za které můžete poděkovat: „Můžete mi, prosím, tohle podržet?“, „Můžete, prosím, tohle složit?“ Zdánlivá banalita, doprovázená poděkováním, je pro klienty důležitější, než se na první pohled zdá.	ZAPOJENÍ IDENTITA SMYSL
ZÁBAVNÉ AKTIVITY	Humor patří i do péče! Zasmát se je pro celkovou pohodu zásadní. Nebojte se odlehčení.	SMYSL
ROZLOUČENÍ	Rozlučte se svým osobním způsobem a s oslovením, které má klient rád/dobře na něj reaguje.	IDENTITA

SE
TKANÍ
NAMASTE CARE
INDIVIDUÁLNÍ

ZÁVĚR

Materiál vznikl v rámci projektu Namaste Care, který je podpořen Evropským sociálním fondem.

Partnery projektu jsou organizace:

Meridiem, o. p. s. / www.kurzypece.cz

Jsme MILA, z. s. / www.mila.je

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Namasté Care

Reg. č.: CZ.03.3.X/0.0/0.0/17_082/0015564

